

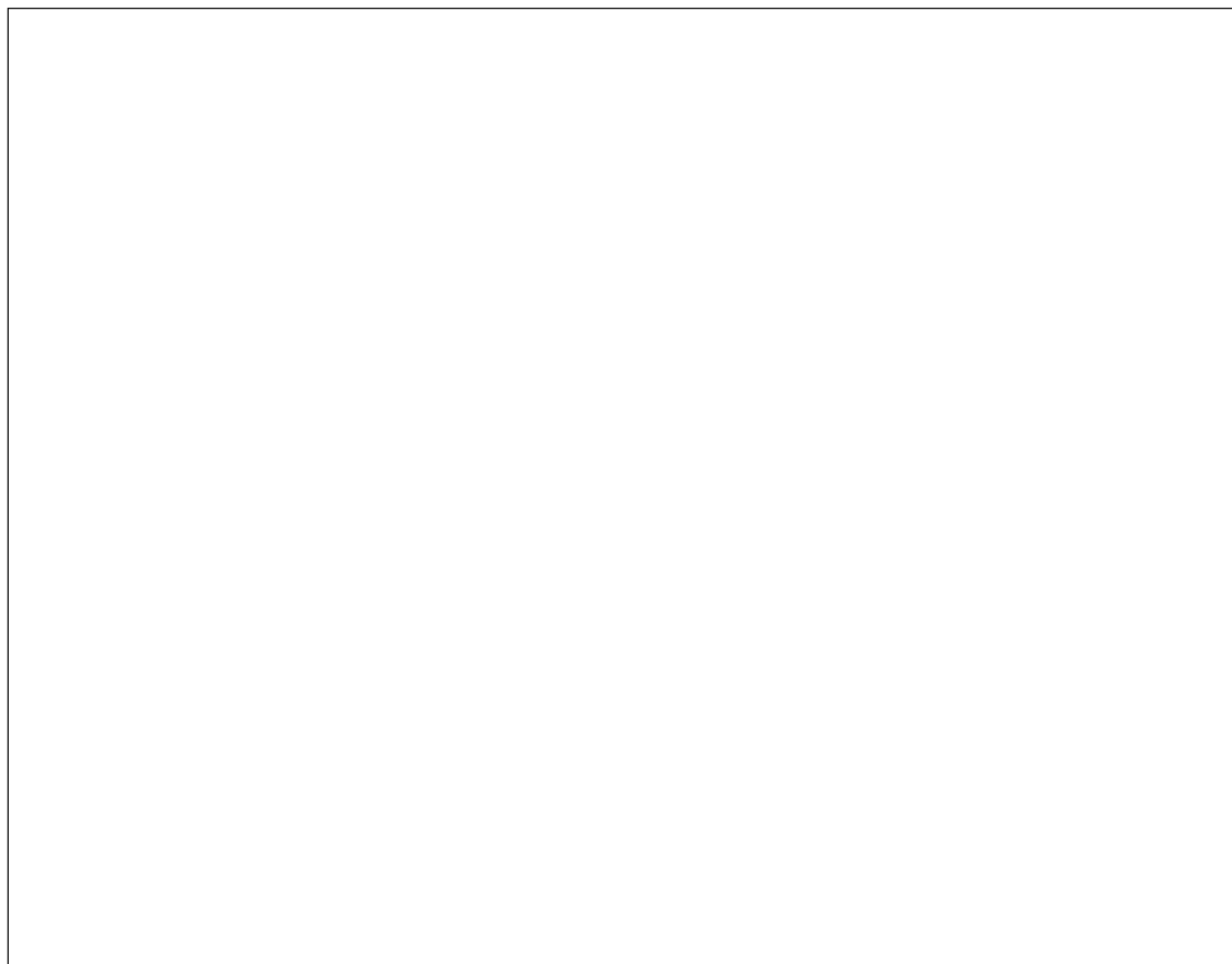
La nova constituziun chantunala

L'evaluaziun da la consultaziun è terminada

■ (cc) En il rom da la procedura da consultaziun èn persunas e gruppažiuns interessadas s'exprimidadas vivamain davart il sboz per ina nova constituziun chantunala. La consultaziun ha durà fin la fin da mars 2001. Dacurt ha la regenza pudì prender enconuschientscha dals resultats. Il resultat da la consultaziun ha mussà che la constituziun chantunala «è sin buna via». Passa 500 persunas e gruppažiuns interessadas han fatg diever da la pussaivladad d'exprimer lur idea davart il sboz da consultaziun da la cumissiun per ina nova constituziun. La discussiun dal pievel davart il sboz per ina nova constituziun chantunala ha gì grond success. La speranza da la regenza da cuntanscher ina viva participaziun da la populaziun è s'ademplida: Quasi la mesadad da tut las respostas è vegnida inoltrada da burgaisas e burgais. Passa 230 persunas èn s'exprimidadas davart il sboz sco tal u davart singuls puncts da quel. Il secretariat per la nova constituziun ha registrà ed evaluà tut las inoltraziuns. La regenza ha prendì enconuschientscha dal rapport d'evaluaziun.

L'evaluaziun mussa ch'il sboz per ina nova constituziun chantunala chatta per gronda part approvaziun. Il sboz ch'ina cumissiun per la nova constituziun ha elavurà vegn considerà generalmain sco buna basa adattada per las ulteriuras lavurs. Ina repassada cumpletta u schizunt ina interrupziun dumondan mo singulas posiziuns. L'approvaziun fundamentala n'excluda dentant betg ina critica da singuls puncts.

Il puncts principals, davart ils quals èn vegnidas exprimidadas differentas opi-

legenda

niuns, vegn jau ad explitgar pli tard. Quai èn spezialmain il dretg da linguas, la procedura electorala per il cussegl grond u per exempel la structura dal chantun.

Bunas notas survegn il sboz da la cumissiun per la nova constituziun are-

guard sia lingua e ses stil. Quasi tut las posiziuns caracteriseschan il text sco cler e chapaivel. Er l'egualitad linguistica da dunna ed um vegn giuditgada sco positiva. Propostas da meglieraziun èn entradas spezialmain per la versiun rumantscha e taliana. 97 pertschient da las

posiziuns èn da l'avis che la classificaziun dal sboz faciliteschia l'enclitga per la constituziun.

Tschernì madem principi sco tut ils auters chantuns

La cumissiun per ina nova constituziun

vul mussar cun ina uschenumnada «constituziun cumplaina» la statalitat dal chantun Grischun e far diever a moda conscianta da sasez da la libertad d'agir.

Il medem princip han tschernì fin uss tut ils chantuns. La procedura da consultaziun ha mussà che quest princip è acceptabel per la maioritad. Ina restricziun sin ina constituziun minimala en il senn dal statut d'organiziun na pretenda nagin. Be var in tschintgavel crititgescha ch'il sboz cuntogna disposiziuns che pudessan vegnir regladas en ina lescha.

Ina clera maioritad s'exprima en favur d'ina reglamentaziun dals dretgs fundamentals en la constituziun chantunala, perquai ch'i sa tracta d'in dretg costituziunal classic. Ina minoritad giavischa da desister dals dretgs fundamentals chantunals e vul renunziar ad ina repetiziun da las garantias da la constituziun federala. Per gronda part incontestada è er l'integraziun d'in catalog cun las incumbensas publicas las pli impurtantas. Tuttina manchentan intginas persunas consultadas in cler urden da las cumpetenzas.

Communablamain vulan ins crear ina constituziun moderna, favuravla al burgais e progressiva per noss chantun. Quest'incarica han las votantas ed ils votants dà a la regenza ed al cussegl grond cun lur decisiun da princip dals 28 da settember 1997. La revisiun totala porscha la pussaivladad cumpletta da far refurmas ed adattaziuns là, nua che la constituziun valaivla è antiquada. La nova constituziun duai furmar la basa per schliar problems actuals e futurs.